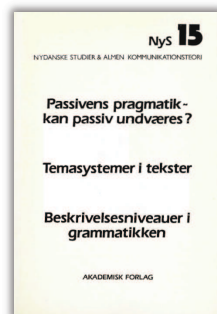

NyS

Forfatter:	Jesper Hermann
Anmeldt værk:	Alvar Ellegård: Sproget og hjernen. Hans Reitzel 1982
Kilde:	<i>NyS – Nydanske Studier & Almen kommunikationsteori</i> 15. <i>Passivens pragmatik - kan passiv undværes? Temasystemer i tekster. Beskrivelsesniveauer i grammatikken</i> , 1985, s. 140-141
Udgivet af:	Akademisk Forlag
URL:	www.nys.dk

© NyS og artiklens forfatter

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre NyS-numre (NyS 1-36) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Anmeldelse

Alvar Ellegård: Sproget og hjernen, Hans Reitzel 1982

Anmeldt af Jesper Hermann

Denne bog anbefales til alle som studerer sprog (herunder dansk) eller møder det i deres arbejde som noget der kræver særlig opmærksomhed. Ved at læse den kan man få besked om sprogets »materielle grundlag« i hjernen og dens beskaffenhed, og i bogens anden halvdel udvides synsfeltet så det også omfatter sprog i nogle af dets sociale forbindelser. Fra første del vil jeg særlig fremhæve den spændende beretning om noget af det vi må tænke os der er gået forud for det, da vore forfædre kom ned fra træerne og i grupper kunne nyde godt af at artens udvikling havde givet dem mulighed for at meddele sig til hinanden på mere sammensatte måder end deres jagtbytte. Bogens grundige gennemgang af faserne i »taleevnens udvikling« [kap. 5] danner en god, udviklingshistorisk modvægt mod alt for løs omgang med det komplekse, sociale fænomen, sproget fremtræder som i dag. Selv om forordet er lidt undskyldende netop over forfatterens »darwinistiske« baggrund [s. 8] er den faktisk med til at give bogen flere af dens kvaliteter og en nøgternhed det ikke ville skade at se mere af i behandlinger af sprogfænomener.

På overgangen mellem udviklingshistorien og omtalen af sprogindlæring i forskellige sammenhænge, og afasi, finder vi kapitel syv »Om hukkommelsen«. Her er forfatteren atter rigelig forbeholden over fremstillings (nødvendige) forenklinger [s. 8, 99, 105]; men kapitlets første sætning »I sidste kapitel diskuterede jeg nogle billeder [fra Lassen et al. 1978] af hvad der sker når man læser indenad og når man læser højt.« [s. 91] kunne jeg ønske suppleret med et enkelt ord. Det er ordet »også« anbragt foran »sker«. Hvis det indsættes, bliver nogle af forbeholdene overflødige: læseren bliver opmærksom på, at hjerneskanningen giver ét billede af sprogfunktionen under udførelse, men at andre beskrivelser er mulige. Ved at fremhæve dette sted vil jeg illustrere den anden gode grund til at give sig i kast med denne »studiebog«.

Den giver nemlig ikke bare god besked om sprogets neurofysiologiske grundlag. Dens konsekvente måde at gennemføre sit videnskabsteoretiske grundsyn på er også inspirerende. Sådan at den læser som skulle føle sig brøstholden (-krænket som »menneske«) over at vores hukommelse ikke skulle være andet end et spørgsmål om samtidig aktivering af nogle af cellerne i storhjernen [jf. det gennemregnede eksempel over cellekombinationsmuligheder s. 99-105] i forlængelse af bogens fremstilling føres til at gøre sig klart, hvad det da er, han vil have mere. Derved sætter bogen en god standard for, hvad vi i hvert fald må kræve af dem der gør »kommunikationsfællesskabet« til grundlag for deres måde at anskue sproget på [jf. Habermas 1981]. Den leder direkte til det spørgsmål om sprog og identitet, som Hofstadter og Dennett illustrerer og diskuterer med udgangspunkt i »computer science« i deres antologi »The Mind's I«.

Ellegårds bog fører derved sin læser lige op til den debat som vil præge midten af firsernes sprogvidenskab; nemlig spørgsmålet om vores og vores sprogs forhold til sprog hos dyr [s. 153-157] og datamaskiner.

Litteratur

Habermas, J. (1981): *Teorier om Samfund og Sprog*, Gyldendals Sprog-bibliotek.

Hofstadter, D.R. og D.C. Dennett (1982): *The Mind's I*. Penguin.

Lassen, Niels A. og David H. Ingvar og Erik Skinhøj (1978): »Brain Function and Blood Flow«. *Scientific American* 239, s. 50-59.

Jesper Hermann, f. 1944, lektor ved Institut for Anvendt og Matematisk Lingvistik, Københavns Universitet.